

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av livsmedelslagen samt 3 § i lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att livsmedelslagen och lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik ändras. Det föreslås att till lagarna fogas bestämmelser om att Livsmedelssäkerhetsverket, regionförvaltningsverken och de kommunala myndigheterna för livsmedelstillsyn är behöriga att övervaka att kommissionens förordning beträffande konsumentinformation inom sektorn för fiskeri- och vattenbruksprodukter iakttas.

Det föreslås att företagare som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel ska bli skyldiga att anmäla sitt verksamhetsställe och den verksamhet som bedrivs där till myndigheten för livsmedelstillsyn i den kommun där verksamhetsstället finns. Verksamhetsställena ska antecknas i register som förs av den kommunala tillsynsmyndigheten och av Livsmedelssäkerhetsverket.

Eftersom kommissionens gamla övergångsförordning gör det möjligt att utföra undersökningar som ingår i den offentliga kontrollen vid icke-ackrediterade laboratorier till utgången av år 2009. Vid icke-ackrediterade laboratorier är det dock alltså möjligt att utföra trikinundersökningar som ingår i den offentliga kontrollen till och med den föreskrivna dag som nämns i kommissionens nya övergångsförordning. Det föreslås att omnämmandet av laboratorier för köttbesiktning stryks i livsmedelslagen.

I propositionen föreslås också att kommunerna ska ta ut en avgift för övervakning av alla livsmedelslokaler som exporterar livsmedel till länder utanför Europeiska unionen. Dessutom föreslås att Livsmedelssäkerhetsverket ska bli registeransvarig för registret över primärproduktionsställen.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft våren 2010.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE	3
2.1 Lagstiftning och praxis.....	3
2.2 Bedömning av nuläget	7
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	9
3.1 Målsättning.....	9
3.2 De viktigaste förslagen.....	10
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	11
4.1 Ekonomiska konsekvenser	11
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	13
4.3 Miljökonsekvenser	15
4.4 Samhälleliga konsekvenser	15
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	16
DETALJMOTIVERING	17
1 LAGFÖRSLAG	17
1.1 Lag om ändring av livsmedelslagen.....	17
1.2 Lag om ändring av 3 § i lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik	19
2 IKRAFTTRÄDANDE	19
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	19
LAGFÖRSLAG	20
1. Lag om ändring av livsmedelslagen	20
2. Lag om ändring av 3 § i lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik	23
BILAGA	24
PARALLELLTEXT	24
1. Lag om ändring av livsmedelslagen	24
2. Lag om ändring av 3 § i lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik	29

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Syftet med livsmedelslagen (23/2006) är att trygga livsmedelssäkerheten och att skydda konsumenten från hälsofaror och ekonomisk förlust som uppstår till följd av livsmedel. I lagen finns bestämmelser om allmänna krav på livsmedel samt om anordnande av livsmedelstillsyn. Lagen tillämpas i alla stadi-er i produktions-, distributions- och bearbetningskedjan med undantag för primärproduktion avsedd för eget bruk eller hantering av livsmedel i privathushåll. Lagen trädde i kraft den 1 mars 2006.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Övervakning av konsumentinformationen om fiskeri- och vattenbruksprodukter

I artikel 4 i rådets förordning (EG) nr 104/2000 om den gemensamma organisationen av marknaden för fiskeri- och vattenbruksprodukter föreskrivs om förutsättningarna för saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter när det gäller informationen till konsumenterna. Fiskeri- och vattenbruksprodukter får säljas i detaljhandeln till slutkonsumenten förutsatt att man på lämpligt sätt anger artens handelsbeteckning, produktionsmetod (fångst vid havs- eller insjöfiske eller vattenbruk) samt fångstzon. Dessa krav tillämpas inte på små mängder av produkter som fiskare eller producenter av vattenbruksprodukter direkt tillhandahåller konsumenter. Medlemsstaterna ska upprätta och offentliggöra en förteckning över handelsbeteckningar. I Finland föreskrivs om handelsbeteckningar i jord- och skogsbruksministeriets förordning om tillåtna handelsbeteckningar på fiskeri- och vattenbruksprodukter (597/2008), nedan handelsbeteckningsförordningen.

Närmare bestämmelser om konsumentinformation i fråga om fiskeri- och vattenbruksprodukter finns i kommissionens förordning (EG) nr 2065/2001 om fastställande

av tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 104/2000 beträffande konsumentinformation inom sektorn för fiskeri- och vattenbruksprodukter, nedan spårbarhetsförordningen. I artikel 2 i förordningen föreskrivs om saluföring av arter som inte ingår i förteckningen över handelsbeteckningar och i artikel 8 om uppgifter om handelsbeteckning samt produktionsmetod och fångstzon. Enligt artikel 8 ska de uppgifter som krävs beträffande handelsbeteckning, produktionsmetod och fångstzon finnas tillgängliga i alla saluföringsled. Dessa uppgifter liksom det vetenskapliga namnet på den berörda arten ska framgå av produktens märkning eller förpackning eller av ett handelsdokument som åtföljer varan.

För att säkerställa att konsumentinformation är tillräcklig måste det för fiskeriprodukter som säljs i parti- eller detaljhandeln finnas information om vilken fiskart eller vilka fiskarter som använts vid framställningen av produkten. Fiskartens vetenskapliga namn och handelsbeteckning ska uppges på det sätt som föreskrivs i handelsbeteckningsförordningen. En handelsbeteckning som avviker från förordningen får inte användas, om inte jord- och skogsbruksministeriet har fastställt en tillfällig handelsbeteckning för arten i fråga. Produktionsmetoden för en fiskeriprodukt ska anges på det sätt som föreskrivs i artikel 4 i spårbarhetsförordningen. Syftet med detta krav är att vild och odlad fisk ska kunna skiljas åt. I fråga om vild fisk ska det uppges var fisken fångats, till havs eller i sötvatten. Fångstzonen för en fiskeriprodukt ska uppges på det sätt som föreskrivs i bilagan till spårbarhetsförordningen.

Enligt artikel 9 i spårbarhetsförordningen ska medlemsstaterna ha ett system för kontroll av att de krav som baserar sig på gemenskapslagstiftningen uppfylls. Tillsynsmyndigheten ska övervaka att fiskartens vetenskapliga namn och handelsbeteckning samt produktionsmetoden och fångstzonen har uppgivits på det sätt som lagstiftningen förutsätter. Om vilseledande märkning och annan marknadsföring av livsmedel föreskrivs separat.

I 2 § i lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik (1139/1994) sägs att den allmänna verkställigheten av lagen ankommer på jord- och skogsbruksministeriet. Arbets- och näringscentralerna ska inom sitt område övervaka att bestämmelserna om den gemensamma fiskeripolitiken iakttas. Arbets- och näringscentralerna övervakar den fångst som landas i hamnarna, bl.a. mängd, sortering och storleksklassificering samt första försäljning av fiskfångsten. Det ingår inte i arbets- och näringscentralernas behörighet att övervaka saluföringen av fiskeriprodukter i parti- och detaljhandeln efter den första försäljningen. Med stöd av livsmedelslagen övervakar de kommunala myndigheterna för livsmedelstillsyn vilken information som ges om livsmedel i parti- och detaljhandeln. De kommunala myndigheterna för livsmedelstillsyn saknar dock behörighet att övervaka konsumentinformationen om fiskeriprodukter, eftersom bestämmelser om lämnande av denna information utfärdas med stöd av lagstiftningen om den gemensamma fiskeripolitiken.

Anmälningsskyldighet för företagare som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel samt registrering av verksamhetsställen

Bestämmelser om krav som gäller säkerheten hos produkter som kommer i beröring med livsmedel finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1935/2004 om material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel och om upphävande av direktiven 80/590/EEG och 89/109/EEG, nedan förordningen om kontaktmaterial. I bilaga I till förordningen finns en förteckning över de grupper av material och produkter som kan omfattas av särskilda krav. Oavsett om sådana särskilda krav har uppställts ska alla produkter som kommer i beröring med livsmedel uppfylla de allmänna krav som anges i förordningen. Sådana krav har uppställts bl.a. för kemisk säkerhet, organoleptiska egenskaper, uppgifter som ges om produkten och spårbarhet.

I kommissionens förordning (EG) nr 2023/2006 om god tillverkningssed när det gäller material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel föreskrivs om de procedurer och kvalitetssäkringssystem som ska iakttas i produktionen.

I punkt 11 i ingressen till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet, nedan allmänna livsmedelsförordningen, konstateras följande: För att man skall kunna gripa sig an frågan om livsmedelssäkerhet på ett tillräckligt uttömmande och fullständigt sätt, bör livsmedelslagstiftningen ges en bred definition som innefattar alla bestämmelser som direkt eller indirekt påverkar livsmedelssäkerheten. Denna lagstiftning inbegriper också bestämmelser om material och produkter som kommer i kontakt med livsmedel. Enligt artikel 10 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd, nedan kontrollförordningen, gäller skyldigheten att utföra offentlig kontroll också material och föremål avsedda att komma i kontakt med livsmedel. I kapitel X i bilaga II till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 om livsmedelshygien, nedan allmänna förordningen om livsmedelshygien, uppställs krav på de material och förpackningar som används för inslagning och emballering av livsmedel.

I 2 § i livsmedelslagen konstateras i fråga om lagens tillämpningsområde att vad som i lagen föreskrivs om livsmedel i tillämpliga delar också gäller produkter som kommer i beröring med livsmedel. I 3 § i livsmedelslagen uppräknas de rättsakter av Europeiska gemenskapen vilka genomförs och vars efterlevnad övervakas med tillämpning av livsmedelslagen. I punkt 10 i paragrafen nämns förordningen om kontaktmaterial. Med produkter som kommer i beröring med livsmedel avses enligt 6 § 17 punkten i livsmedelslagen material och produkter som är avsedda att komma i beröring med livsmedel,

antingen direkt eller indirekt. Exempel på sådana är livsmedelsförpackningar, matkärl och redskap, engångshandskar och tillverkningsanläggningar inom livsmedelsindustrin. Även ämnen och produkter som används vid tillverkningen av en produkt som kommer i beröring med livsmedel, såsom tryckfärger, lack och lim, hör till sådana produkter som kommer i beröring med livsmedel.

I 13 § i livsmedelslagen förutsätts att en livsmedelslokal ska ha godkänts av den behöriga tillsynsmyndigheten innan verksamhet inleds eller betydande ändringar i verksamheten sker. Separat uppräknas sådan verksamhet för vilken godkännande som livsmedelslokal inte behöver sökas. En definition på livsmedelslokal finns i 6 § 18 punkten i livsmedelslagen. Ett verksamhetsställe där det tillverkas eller förädlas produkter som kommer i beröring med livsmedel betraktas inte som en livsmedelslokal och behöver därför inte godkännas innan verksamheten inleds. Företagare som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel har heller ingen sådan skyldighet att anmäla verksamheten som föreskrivs för primärproduktionsställen i 22 § i livsmedelslagen.

I 83 § i livsmedelslagen föreskrivs om de register som tillsynsmyndigheterna för med tanke på styrningen och utvecklandet av tillsynen samt den tillsyn som de utövar. Företagare eller verksamhetsställen som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel antecknas inte i dessa register.

Laboratorier som utför undersökningar i samband med offentlig kontroll

I 5 kap. i livsmedelslagen uppställs krav på de laboratorier som utför undersökningar med stöd av livsmedelslagen. Som godkända laboratorier räknas enligt lagens 37 § godkända laboratorier för undersökning av myndighetsprov, godkända laboratorier för köttbesiktning och godkända laboratorier för egenkontroll. Livsmedelssäkerhetsverket godkänner dessa laboratorier på ansökan. Om villkoren för godkännande föreskrivs i 38 § i livsmedelslagen. Laboratorier som godkänts

för undersökning av myndighetsprov ska förutom kraven i livsmedelslagen också uppfylla de krav som ställs i artikel 12.2 i kontrollförordningen. Om villkoren för godkännande av laboratorier för köttbesiktning och laboratorier för egenkontroll föreskrivs separat i 38 § i livsmedelslagen. Enligt 39 § i livsmedelslagen avses med myndighetsprov de prov som tillsynsmyndigheten tagit eller låtit ta för den myndighetstillsyn som avses i livsmedelslagen. Myndighetsprov ska undersökas i ett godkänt laboratorium för undersökning av myndighetsprov eller i ett nationellt referenslaboratorium. Prov i anslutning till köttbesiktning kan dessutom undersökas i ett för köttbesiktning godkänt laboratorium.

I statsrådets förordning om laboratorier som utför undersökningar enligt livsmedelslagen och hälsoskyddslagen (1174/2006), nedan laboratorieförordningen, finns närmare bestämmelser om förutsättningarna för godkännande av ett laboratorium. Enligt 5 § i förordningen ska laboratorier som med stöd av livsmedelslagen utför undersökningar genom ackreditering påvisa att laboratoriets kompetens uppfyller kraven i standarden SFS-EN ISO/IEC 17025. I avsnitt I i bilaga I till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004 om fastställande av särskilda bestämmelser för genomförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel, nedan kontrollförordningen gällande livsmedel av animaliskt ursprung, definieras innehållet i den offentliga kontrollen inklusive de uppgifter den officiella veterinären ska utföra i slakterier som släpper ut färskt kött på marknaden. En trikinundersökning som utförs med tanke på köttbesiktning definieras som en undersökning som ingår i den offentliga kontrollen.

Enligt artikel 18 i kommissionens förordning (EG) nr 2076/2005 om fastställande av övergångsbestämmelser för tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 853/2004, (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004 och om ändring av förordningarna (EG) nr 853/2004 och (EG) nr 854/2004, nedan den gamla övergångsförordningen, kan undersökningar som hör till den offentliga kontrollen fram till den 31 december 2009 utföras i ett laboratorium som

inte är ackrediterat, under förutsättning att laboratoriet visar myndigheten att det har påbörjat ackrediteringsförfarandena och infört ett kvalitetskontrollsystem för de undersökningar det utför i samband med offentlig kontroll.

I den nationella lagstiftningen har den möjlighet som anges i den gamla övergångsförordningen, enligt vilken undersökningar i samband med offentlig kontroll får utföras i icke-ackrediterade laboratorier, begränsats till att gälla undersökningar som utförs i laboratorier för köttbesiktning och som anges särskilt genom förordning. Enligt 8 § i jord- och skogsbruksministeriets förordning om köttbesiktning (38/VLA/2006), nedan köttbesiktningförordningen, ska prover gällande köttbesiktning genomföras i ett sådant laboratorium som avses i 39 § 1 mom. i livsmedelslagen. De undersökningar som kan genomföras i ett laboratorium för köttbesiktning är trikinundersökning, pH-mätning och kokprov. Enligt 38 § 3 mom. i livsmedelslagen är ett villkor för att ett laboratorium för köttbesiktning skall godkännas att ett av Livsmedelssäkerhetsverket godkänt organ i en bedömning har konstaterat att laboratoriet uppfyller de krav som ställs i 38 § 1 mom. Laboratoriets kompetens skall utvärderas med minst tre års mellanrum. Livsmedelssäkerhetsverket har utsett ett sakkunnigorgan för utvärderingsuppgiften. Eventuellt godkännande baserar sig på ett utlåtande av organet.

Enligt artikel 6 i kommissionens förordning om fastställande av övergångsbestämmelser för tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 853/2004, (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, nedan den nya övergångsförordningen, får medlemsstaterna fram till den 31 december 2013 utnyttja möjligheten att utföra undersökningar i samband med offentlig kontroll i laboratorier som inte är ackrediterade. Enligt den nya övergångsförordningen ska den övergångstid som gäller kravet på ackreditering gälla laboratorier som utför trikinundersökningar och som finns på slakterier efter den 31 december 2009. Enligt ett separat uttalande från kommissionen ska dock även andra laboratorier som utför trikinundersökningar kunna utnyttja övergångstiden.

Villkoren för att använda övergångstiden ska vara desamma som i den gamla övergångsförordningen. Dessutom ska medlemsstaten i slutet av varje år till kommissionen rapportera om hur ackrediteringen för de laboratorier som utnyttjar övergångstiden fortskrider.

Enligt 44 § i livsmedelslagen har Livsmedelssäkerhetsverket till uppgift att övervaka laboratorierna. Bestämmelser om de godkända laboratoriernas skyldighet att lämna Livsmedelssäkerhetsverket de uppgifter som verket behöver finns i 40 § i livsmedelslagen. Ett laboratorium ska meddela Livsmedelssäkerhetsverket om det sker betydande ändringar i verksamheten samt informera verket om undersökningarna och undersökningsresultaten.

Allmänna krav i 38 § i livsmedelslagen är att laboratoriets personal ska ha tillräcklig utbildning och behörighet. Ett särskilt krav för den person som ansvarar för undersökningarna i laboratoriet är för uppgiften lämplig högskoleexamen eller motsvarande behörighet. Den instans som godkänner laboratoriet bedömer från fall till fall om examen är lämplig och personen i fråga är behörig. Kravet på högskoleexamen eller motsvarande behörighet gäller inte den ansvarige personen på ett laboratorium för köttbesiktning. Huruvida laboratoriepersonalens utbildning och behörighet är tillräcklig utvärderas av ackrediteringsorganet i enlighet med kraven i standarden SFS-EN ISO/IEC 17025, vilken ligger till grund för ackrediteringen.

Avgifter för kommunala myndigheters prestationer

I 71 § i livsmedelslagen föreskrivs om de avgifter som den kommunala myndigheten tar ut av livsmedelsföretagare. Avgifterna ska basera sig på en av kommunen godkänd taxa. Enligt 1 mom. 3 punkten är övervakning av livsmedelslokaler som exporterar livsmedel av animaliskt ursprung till länder utanför Europeiska unionen avgiftsbelagd till den del exporten, enligt de krav som köparlandet ställer, förutsätter en mera omfattande övervakning än normalt. Övervakningen av livsmedelslokaler som exporterar vegetabiliska livsmedel är inte avgiftsbelagd.

Registeransvarig för registret över primärproduktionsställen

Artikel 6 i allmänna förordningen om livsmedelshygien förutsätter att alla livsmedelsföretagare i kedjan underrättar den behöriga myndigheten om sin verksamhet. Artikel 31 i kontrollförordningen förutsätter att behöriga myndigheter upprätthåller en förteckning över företagen. Förteckningen kan användas för de syften som anges i kontrollförordningen. I 83 § i livsmedelslagen föreskrivs att jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral i enlighet med lagen om landsbygdsnäringsregistret (1515/1994) för register över primärproduktionsställen. Syftet med bestämmelsen har varit att om det förts register över primärproducenterna i enlighet med lagen om landsbygdsnäringsregistret, har uppgifter om sådana primärproducenter inte särskilt behövt anmälas i enlighet med livsmedelslagen, utan myndigheterna för livsmedelstillsyn har kunnat få de uppgifter som behövs t.ex. ur registret över gårdsstöd. Lagen om landsbygdsnäringsregistret har upphävts genom lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008). Enligt lagens 5 § för Livsmedelssäkerhetsverket för sitt ansvarsområde under jord- och skogsbruksministeriets styrning register i landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem.

Om anmälan om primärproduktionsstället föreskrivs i 22 § i livsmedelslagen. För att uppfylla denna förpliktelse lämnade Livsmedelssäkerhetsverket år 2006 de kommunala myndigheterna för livsmedelstillsyn de uppgifter om registrerade primärproducenter verksamma på kommunernas område som verket fått av jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral.

2.2 Bedömning av nuläget

Övervakning av konsumentinformationen om fiskeri- och vattenbruksprodukter

Enligt 2 § 3 mom. i livsmedelslagen finns bestämmelser om tillsynsuppgifter beträffande livsmedels yttre kvalitet, sammansättning eller förpackningspåskrifter även i lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens

gemensamma fiskeripolitik. I den tillsyn som utövas med stöd av denna lag kan, utöver det som föreskrivs om tillsyn och myndigheternas befogenheter i nämnda lag eller i författningar som utfärdats med stöd av den, bestämmelserna om administrativa tvångsmedel i livsmedelslagen tillämpas.

Arbets- och näringscentralerna övervakar den fångst som landas i hamnarna och den första försäljningen av fiskfångsten. De kommunala myndigheterna för livsmedelstillsyn övervakar den information som ges om livsmedlen i parti- och detaljhandeln. I parti- och detaljhandeln finns det ingen i lag föreskriven fullmakt gällande övervakningen av den konsumentinformation som enligt spårbarhetsförordningen ska ges om fiskeri- och vattenbruksprodukter och för närvarande övervakas inte heller att dessa krav i fråga om information uppfylls inom parti- och detaljhandeln.

Anmälningsskyldighet för företagare som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel samt registrering av verksamhetsställen

I lagstiftningen ingår krav på säkerhet i fråga om produkter som kommer i beröring med livsmedel. Företagarna inom branschen ansvarar för att de produkter som kommer i beröring med livsmedel är säkra och uppfyller kraven. En företagare som tillverkar eller importerar produkter som kommer i beröring med livsmedel ska ha ett sådant system för egenkontroll som avses i livsmedelslagen i syfte att säkerställa att produkterna uppfyller kraven. De som tillverkar eller importerar produkter som kommer i beröring med livsmedel måste också veta varifrån råämnena och produkterna härstammar och vart de produkter som de tillverkar eller marknadsför har levererats. Bestämmelser om detta krav på spårbarhet finns i artikel 17 i förordningen om kontaktmaterial. Myndighetens uppgift är att övervaka att kraven uppfylls utgående från hur heltäckande och tillräcklig företagarens plan för egenkontroll är och på vilket sätt kvalitetssäkringsprocedurerna och dokumenteringen genomförs. En ändamålsenlig övervakning av att kraven uppfylls sker på de företagares verksamhetsställen som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel. Som företagare som

på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel anses tillverkare av de material och produkter som används vid tillverkningen av produkterna, finländska tillverkare av de egentliga produkter som kommer i beröring med livsmedel, företagare som bedriver partihandel i Finland med produkter som kommer i beröring med livsmedel samt företagare som från den inre marknaden och från länder utanför Europeiska unionen till Finland importerar produkter som kommer i beröring med livsmedel.

Ett villkor för en effektiv myndighetstillsyn när det gäller att konstatera att produkter som kommer i beröring med livsmedel uppfyller kraven är att tillsynsmyndigheterna har tillräcklig information om företagen inom branschen och speciellt om verksamhetsställen vars verksamhet är av betydelse med tanke på produkternas säkerhet och de krav de ska uppfylla. Företagarna inom branschen är för närvarande inte skyldiga att anmäla verksamhetsställena och den verksamhet som bedrivs där. Företagen antecknas inte heller i tillsynsmyndigheternas register.

Tillsynsmyndigheten ska också övervaka att produkter som kommer i beröring med livsmedel används korrekt på de verksamhetsställen där livsmedel packas. För sådana verksamhetsställen gäller redan nu att de ska godkännas som livsmedelslokaler.

Laboratorier som utför undersökningar i samband med offentlig kontroll

Enligt ett sammandrag som Livsmedelssäkerhetsverket gjorde i september 2009 utförs trikinundersökningar vid 23 laboratorier i Finland. Av dem är 11 ackrediterade. De laboratorier som inte är ackrediterade är huvudsakligen driftlaboratorier som drivs av små slakterier. Av de icke-ackrediterade laboratorierna är åtta sådana som ett av Livsmedelssäkerhetsverket godkänt organ i en bedömning har konstaterat uppfylla de krav som ställs i livsmedelslagen. Två laboratorier har ansökt om att organet gör en bedömning, men har inte blivit godkända i det jämförande testet gällande trikin. Två laboratorier hade inte ansökt om bedömning, men godkändes i det jämförande testet gällande trikin.

Den möjlighet som anges i den gamla övergångsförordningen, enligt vilken undersökningar i samband med offentlig kontroll får utföras i ett laboratorium som inte är ackrediterat, har i den nationella lagstiftningen begränsats till laboratorier för köttbesiktning. De undersökningar som kan genomföras som en del av köttbesiktningen är trikinundersökning, pH-mätning och kokprov. Den möjlighet som anges i den nya övergångsförordningen, enligt vilken undersökningar i samband med offentlig kontroll får utföras i laboratorier som inte är ackrediterade, gäller endast trikinundersökningar. Villkoren för att använda övergångstiden avses vara desamma som i den gamla övergångsförordningen.

Ett villkor för utnyttjande av övergångstiden är enligt den nya övergångsförordningen att medlemsstaten i slutet av varje år rapporterar till kommissionen om hur ackrediteringen för de laboratorier som utnyttjar övergångstiden fortskrider. Enligt 40 § 1 mom. i livsmedelslagen ska ett laboratorium meddela Livsmedelssäkerhetsverket om det sker betydande ändringar i verksamheten. Ansökan om ackreditering, åtgärder för att uppnå ackreditering och beslut om ackreditering kan anses vara sådana betydande ändringar i laboratoriets verksamhet som laboratoriet ska anmäla till Livsmedelssäkerhetsverket. Med stöd av 40 § 3 mom. i livsmedelslagen ska det genom förordning av statsrådet kunna utfärdas närmare bestämmelser om vilka uppgifter laboratoriet ska ge Livsmedelssäkerhetsverket när det gäller vidtagna åtgärder för att uppnå ackreditering samt tidpunkten för när dessa uppgifter ska lämnas.

Avgifter för kommunala myndigheters prestationer

Det har i princip ställts särskilda krav på övervakningen av livsmedelslokaler som exporterar livsmedel till länder utanför Europeiska unionen, i synnerhet när det gäller livsmedel av animaliskt ursprung. Senare har särskilda krav allt mer börjat ställas också på exporten av livsmedel av vegetabiliskt ursprung. Sådana krav har ställts bl.a. på rester av bekämpningsmedel i frukt och grönsaker samt på nitrater och nitriter.

Registeransvarig för registret över primärproduktionsställen

Enligt 5 § i lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem för Livsmedelssäkerhetsverket för sitt ansvarsområde, under jord- och skogsbruksministeriets styrning, register i landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem. Vad som i 83 § i livsmedelslagen föreskrivs om registeransvarig i fråga om registret över primärproduktionsställen motsvarar inte den reviderade lagstiftningen.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Övervakning av konsumentinformationen om fiskeri- och vattenbruksprodukter

Spårbarhetsförordningen förutsätter att medlemsstaterna har ett system för kontroll av den konsumentinformation om fiskeri- och vattenbruksprodukter som baserar sig på gemenskapslagstiftningen. Tillämpningsområdet för livsmedelslagen bör preciseras i fråga om Europeiska gemenskapens lagstiftning och lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik bör preciseras i fråga om övervakningen så, att övervakningen av konsumentinformationen om fiskeriprodukter kan ordnas på ett ändamålsenligt sätt också inom parti- och detaljhandeln.

Anmälningsskyldighet för företagare som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel samt registrering av verksamhetsställen

Myndigheten har till uppgift att övervaka att produkter som kommer i beröring med livsmedel uppfyller angivna krav utgående från hur heltäckande och tillräcklig företagarens plan för egenkontroll är och på vilket sätt kvalitetssäkringsprocedureerna och dokumenteringen genomförs. I syfte att säkerställa en effektiv myndighetstillsyn bör de företagare som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsme-

del åläggas en skyldighet att anmäla verksamhetsställen och den verksamhet som bedrivs där. Det ändamålsenliga är att övervakningen riktas till de företagare vars verksamhet är central när det gäller att säkerställa att de produkter som kommer i beröring med livsmedel uppfyller kraven och är säkra. Det är motiverat att begränsa anmälningsskyldigheten och registreringen av verksamhetsställen till dessa företagare.

Laboratorier som utför undersökningar i samband med offentlig kontroll

Den gamla övergångsförordningen har gjort det möjligt för icke-ackrediterade laboratorier att utföra undersökningar i samband med offentlig kontroll fram till den 31 december 2009. Möjligheten i den nya övergångsförordningen, enligt vilken undersökningar i samband med offentlig kontroll fram till den 31 december 2013 får utföras vid laboratorier som inte ackrediterats, har begränsats endast till trikinundersökningar. I Finland är det ändamålsenligt att utnyttja denna möjlighet så, att övergångstiden tillämpas fram till den 31 december 2013 på alla laboratorier där det utförs trikinundersökningar som ingår i offentlig kontroll, oavsett laboratoriets ägarunderlag och placering.

Begreppet laboratorium för köttbesiktning samt de bestämmelser som gäller sådana laboratorier ska strykas i livsmedelslagen som obehövligen. Grunden för bemyndigandet var i tiden ett behov att reglera undersökningen av prov till den del bestämmelser om detta inte ingick i gemenskapslagstiftningen. Tidigare fanns det ett behov att definiera vilka slags undersökningar som får utföras i ett icke-ackrediterat laboratorium. För detta ändamål skapades begreppet laboratorium för köttbesiktning. Saken regleras nu i gemenskapslagstiftningen och det finns därför inte längre något behov av nationell reglering. Behövligen ändringar bör också göras i köttbesiktningsförordningen och i laboratorieförordningen. I köttbesiktningsförordningen ska vid behov föreskrivas om krav på andra laboratorieprov som stöder ett beslut om köttbesiktning, såsom kokprov och pH-mätning.

Dessa prov ska även i fortsättningen kunna utföras t.ex. i ett slakteris driftlaboratorium.

Genom förordning av statsrådet ska det kunna utfärdas närmare bestämmelser om de villkor för godkännande av laboratorium som förutsätts i gemenskapslagstiftningen, och om vilka föreskrivs i utkastet till övergångsförordning. Till dessa villkor hör förfaranden genom vilka ett laboratorium som ansöker om godkännande genom utnyttjande av övergångstiden visar att laboratoriets undersökningar är tillförlitliga samt att det gjort framsteg för att uppnå ackreditering. Genom förordning av statsrådet ska det kunna utfärdas närmare bestämmelser också om utbildnings- och behörighetskraven för laboratoriernas personal. I praktiken ska dessa innebära en uppluckring av de allmänna utbildnings- och behörighetskraven.

Avgifter för kommunala myndigheters prestationer

För livsmedel som exporteras till länder utanför Europeiska unionen uppställer vissa köparländer särskilda krav både på animaliska och vegetabiliska livsmedel. Detta innebär särskilda utmaningar för övervakningen av de livsmedelslokaler som bedriver export. Bestämmelsen om avgifter för den övervakning som kommunala tillsynsmyndigheter utför bör ändras så, att avgift kan tas ut oberoende av om den livsmedelslokal som övervakas exporterar animaliska livsmedel eller vegetabiliska livsmedel.

Registeransvarig för registret över primärproduktionsställena

Med hjälp av registret över primärproduktionsställena får de tillsynsmyndigheter som anges i livsmedelslagen de uppgifter om primärproduktionsställena och verksamheten där som de behöver för övervakningen. Livsmedelslagens bestämmelse om den registeransvarige för registret över primärproduktionsställena bör ändras så, att det motsvarar den gällande lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem.

3.2 De viktigaste förslagen

Övervakning av konsumentinformationen om fiskeri- och vattenbruksprodukter

Till 3 § i lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik ska det fogas ett nytt 2 mom., där det föreskrivs om behöriga tillsynsmyndigheter i fråga om spårbarhetsförordningen beträffande konsumentinformation inom sektorn för fiskeri- och vattenbruksprodukter. Sådana behöriga myndigheter är enligt förslaget Livsmedelssäkerhetsverket, regionförvaltningsverken samt de kommunala myndigheterna för livsmedelstillsyn.

Till 3 § i livsmedelslagen ska fogas ett nytt 4 mom., där det föreskrivs om behöriga tillsynsmyndigheter i fråga om spårbarhetsförordningen beträffande konsumentinformation inom sektorn för fiskeri- och vattenbruksprodukter. Enligt förslaget ska dessa tillsynsmyndigheter vara Livsmedelssäkerhetsverket, regionförvaltningsverken och de kommunala myndigheterna för livsmedelstillsyn på det sätt som i livsmedelslagen föreskrivs om behörighetsfördelningen mellan dessa.

Anmälningsskyldighet för företagare som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel samt registrering av verksamhetsställen

I syfte att säkerställa en effektiv myndighetstillsyn ska det i livsmedelslagen tas in ett nytt 21 a § där företagare som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel åläggs en skyldighet att anmäla sin verksamhet till myndigheten för livsmedelstillsyn i den kommun där verksamhetsstället finns. Som företag som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel anses enligt förslaget tillverkare av de material och produkter som används vid tillverkningen av produkter som kommer i beröring med livsmedel, finländska tillverkare av de egentliga produkter som kommer i beröring med livsmedel, företagare som bedriver partihandel i Finland med produkter som kommer i beröring med livsmedel samt företagare som från den inre mark-

naden och från länder utanför Europeiska unionen till Finland importerar produkter som kommer i beröring med livsmedel. Det ändamålsenliga är att tillämpa anmälnings-skyldigheten jämlikt på företagare som tillverkar produkter i Finland och på företagare som till Finland importerar produkter från den inre marknaden eller från länder utanför Europeiska unionen. Anmälnings-skyldigheten ska gälla företagare inom branschen oberoende av vilket material eller vilken produkt som använts i de produkter som kommer i beröring med livsmedel.

Livsmedelsföretagare kan t.ex. tillverka flaskor av färdig plastfilm eller använda kartong till lådor i vilka livsmedlen förpackas. Det är inte ändamålsenligt att denna vidareförädling av produkter som kommer i beröring med livsmedel betraktas som utsläppande på marknaden av sådana produkter. Företagarna i fråga ska inte omfattas av den föreslagna anmälnings-skyldigheten eller registreringsskyldigheten. Verksamhetsställen där livsmedel packas måste enligt gällande lagstiftning godkännas som livsmedelslokaler.

I syfte att säkerställa planeringen, utvecklingen och genomförandet av övervakningen ska 83 § 1 mom. i livsmedelslagen ändras så, att verksamhetsställen som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel ska antecknas i ett register som förs av Livsmedelssäkerhetsverket samt, i fråga om verksamhetsställen som övervakas av kommunen, i ett register som förs av tillsynsmyndigheten i företagarens hemkommun.

Laboratorier som utför undersökningar i samband med offentlig kontroll

Begreppet laboratorium för köttbesiktning ska strykas i 37 § 2 mom. i livsmedelslagen. Laboratorier som utför trikinundersökningar i samband med offentlig kontroll och som utnyttjar övergångstiden i den nya övergångsförordningen ska godkännas som laboratorier för undersökning av myndighetsprov.

Hänvisningarna till laboratorier för köttbesiktning ska strykas i lagens 38 §. Enligt artikel 12.2 i kontrollförordningen ska endast ett ackrediterat laboratorium kunna godkännas som laboratorium för undersökning av myn-

dighetsprov, dock med beaktande av vad som föreskrivs i den nya övergångsförordningen. Den hänvisning till 12.2 i kontrollförordningen som finns i 38 § 2 mom. i livsmedelslagen innefattar således också den möjlighet som anges i den nya övergångsförordningen och enligt vilken trikinundersökningar i samband med offentlig kontroll fram till den 31 december 2013 får utföras vid ett icke-ackrediterat laboratorium på de villkor som föreskrivs i den nya övergångsförordningen. Närmare bestämmelser om de villkor för godkännande av laboratorier som förutsätts i gemenskapslagstiftningen ska kunna utfärdas genom förordning av statsrådet.

Hänvisningarna till laboratorier för köttbesiktning ska strykas i lagens 39 §.

Avgifter för kommunala myndigheters prestationer

I livsmedelslagen ska 71 § 1 mom. 3 punkten ändras så, att hänvisningen till livsmedel av animaliskt ursprung stryks. I stället hänvisas allmänt till livsmedelslokaler som exporterar livsmedel.

Registeransvarig för registret över primärproduktionsställen

Livsmedelslagens 83 § ska ändras så, att registeransvarig för registret över primärproduktionsställena är Livsmedelssäkerhetsverket. Hänvisningen till lagen om landsbygdsnäringsregistret (1515/1994) ersätts med en hänvisning till lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Övervakning av konsumentinformationen om fiskeri- och vattenbruksprodukter

Inom parti- och detaljhandeln övervakas för närvarande inte om de krav som gäller konsumentinformation inom sektorn för fiskeri- och vattenbruksprodukter uppfylls. Genom de föreslagna ändringarna bemyndigas

den kommunala myndigheten för livsmedelstillsyn att med stöd av livsmedelslagen övervaka att de krav som gäller nämnda information uppfylls inom parti- och detaljhandeln. I 71 § i livsmedelslagen föreskrivs om avgifter för kommunala myndigheters prestationer. Enligt en taxa som kommunen har godkänt ska kommunen av livsmedelsföretagaren ta ut avgift för inspektioner, provtagning och undersökning av prov i enlighet med den kommunala tillsynsplanen samt för kontroll för övervakning av de åtgärder som baserar sig på att livsmedelsbestämmelserna inte har följts. Övervakningen av konsumentinformationen om fiskeri- och vattenbruksprodukter beräknas inte öka antalet övervakningsbesök, eftersom den kan inkluderas i annan övervakning som utförs i livsmedelslokalerna. Övervakningsbesöken kan närmast inom partihandeln bli ca 2-3 timmar längre per år, vilket medför en ökning av övervakningskostnaderna med högst 100-150 euro per år beroende på taxan i kommunen. En bättre spårbarhet förbättrar dock konsumenternas förtroende för fiskeri- och vattenbruksprodukternas kvalitet och bidrar till att branschen får ett gott rykte.

Anmälningsskyldighet för företagare som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel samt registrering av verksamhetsställen

Det finns för närvarande inga exakta uppgifter om hur många företagare som skulle omfattas av den föreslagna anmälningsskyldigheten och registreringen. Enligt en bedömning av Livsmedelssäkerhetsverket finns det i Finland för närvarande ca 500 företagare inom plastbranschen, ca 40 tillverkare av papper och kartong och ca 100 keramikverkstäder som tillverkar produkter som kommer i beröring med livsmedel eller sådana material eller produkter som används vid tillverkningen av dessa produkter. Om man även räknar med de företagare som från den inre marknaden och från länder utanför Europeiska gemenskapen importerar produkter som kommer i beröring med livsmedel, beräknas livsmedelsföretagarna uppgå till ca 1000 sammanlagt. Antalet företagare som bedriver

partihandel med produkter som kommer i beröring med livsmedel beräknas dessutom uppgå till ca 200.

I 71 § i livsmedelslagen föreskrivs om avgifter för kommunala myndigheters prestationer. Anmälningsskyldighet för och registrering av företagare som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel skulle leda till en effektivare övervakning. Till följd av detta skulle beloppet av de avgifter som tas ut eventuellt stiga. För den enskilda företagaren skulle de årliga kostnaderna för inspektionerna variera beroende på verksamhetens kvalitet och omfattning samt egenkontrollens nivå. Om övervakningsobjektet och verksamheten där uppfyller de angivna kraven, kan tillsynsmyndigheten dra ner på övervakningen. Detta leder å sin sida till lägre kostnader för livsmedelsföretagaren.

Laboratorier som utför undersökningar i samband med offentlig kontroll

Slakterierna svarar för kostnaderna för köttbesiktningen. Om de trikinundersökningar som slakteriet behöver har utförts i slakteriets egna lokaler, har detta upprätthållit de lokaler, de anläggningar och det kvalitetssystem som behövs. Slakteriet har också sört för undersökningspersonalens utbildning och för deltagande i jämförande undersökningar. I små slakterier består personalen vanligen av personerna bakom familjeföretaget. Kostnaderna för att driva ett eget laboratorium varierar enligt företagare. Enligt en bedömning uppgår de till några euro per år för varje slaktat svin.

De extra kostnader som ackrediteringen medför för företagaren beräknas bli ca 500-4 000 euro/år beroende på om det är fråga om ett självständigt laboratorium, en enhet som är knuten till ett nätverk av laboratorier eller en filial till ett stort laboratorium. Kostnaderna beräknas vara högre det första ackrediteringsåret. Uppfyllande av de krav i fråga om administration och verksamhet som ställs på ett ackrediterat laboratorium, såsom dokumenthantering eller hygien, kan medföra extra kostnader för företagaren.

Om en slakteriföretagare avstår från att göra trikinundersökningar i eget laboratorium och sänder proven för undersökning någon annanstans, blir företagarens kostnader beroende av antalet undersökningar, logistiken och laboratoriets undersökningsavgifter samt i vissa fall eventuella kostnader för lagring av köttet. I kommissionens förordning (EG) nr 2075/2005 om fastställande av särskilda bestämmelser för offentlig kontroll av trikiner i kött ställs inget hinder för att slaktkroppen i slakteriet märks och styckas i högst sex delar i avvaktan på resultaten av trikinundersökningen, förutsatt att detta förfarande har godkänts av tillsynsmyndigheten. Om tillsynsmyndigheten godkänner förfarandet får sådana slaktkroppar också styckas i en styckningsanläggning i anslutning till eller åtskilt från slakteriet. Företagaren ska då garantera full spårbarhet för varje enskild slaktkropp, för att det ska vara möjligt att ta ytterligare prov om resultatet av trikinundersökningen är positivt eller osäkert och för att det vid behov ska vara möjligt att kassera en slaktkropp eller delar därav om den uppvisar positivt resultat.

De slakteriföretagare som upphör med eget laboratorium ska inte längre behöva sörja för att kvaliteten på laboratorieundersökningarna upprätthålls. De företagare som söker ackreditering för sitt laboratorium ska å sin sida ges möjlighet att tillhandahålla laboratorietjänster till andra företagare.

Enligt en bedömning kommer trikinundersökningarna efter den 31 december 2013 att koncentreras till färre och större laboratorier. Enligt utredningar som gjorts på uppdrag av jord- och skogsbruksministeriet (Tuominen, J., Karjalainen, L. Laboratorioselvitys 2006 och Elintarviketurvallisuusviraston laboratorioselvitys 2008) kan detta ses som en önskvärd utveckling med tanke på ett livskraftigt laboratorienätverk i Finland. Utvecklingen mot större koncentration av undersökningarna bromsas upp av att slakterilaboratorierna väntas fortsätta analysera trikinprover nästan som förut under övergångstiden. De laboratorier utanför slakterierna för vilka trikinundersökningar skulle passa in i befättningsbeskrivningen blir tvungna att vänta på nya uppdrag fram till 2014.

Registeransvarig för registret över primärproduktionsställen

Att den registeransvarige för registret över primärproduktionsställen ändras från jord- och skogsbruksministeriets informations-tjänstcentral till Livsmedelssäkerhetsverket har inga ekonomiska konsekvenser. Jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral ska fortfarande kunna delta i planeringen och utvecklandet av registren.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Övervakning av konsumentinformationen om fiskeri- och vattenbruksprodukter

År 2007 fanns det 358 fiskerianläggningar i Finland. Antalet affärer och försäljningsställen inom detaljhandeln uppgick till 12 333. Av dem beräknas ca tusen ha en fiskdisk. År 2008 fördes det in 3,3 miljoner kg (netto) fiskprodukter till Finland eller till något annat land inom Europeiska gemenskapen via Finland.

Livsmedelssäkerhetsverket har till uppgift att planera, styra, utveckla och utföra livsmedelstillsynen i enlighet med vad som föreskrivs i livsmedelslagen. Enligt en bedömning i fråga om övervakningen av informationen om fiskeri- och vattenbruksprodukter kommer det i initialskedet att behövas 1 månadsverke/år för handledning av egenkontrollen och myndighetskontrollen, för utbildning samt för rådgivning till företagarna och tillsynsmyndigheterna. Behovet av handledning och rådgivning kommer senare att avta och uppskattas bli 0,5 månadsverke/år. Vid den övervakning som görs i samband med den veterinära gränskontrollen beräknas de nya uppgifterna ha obetydliga effekter på resursbehovet. Övervakningen av första ankomstplats för livsmedel av animaliskt ursprung gäller inte övervakning av informationen om livsmedel, vilket innebär att övervakningen till denna del blir en uppgift för de kommunala myndigheterna för livsmedelstillsyn.

De kommunala myndigheterna för livsmedelstillsyn sörjer på sitt område för den övervakning som anges i livsmedelslagen. Dessa myndigheter har också till uppgift att ge råd

till livsmedelsföretagarna och konsumenterna samt informera om frågor som omfattas av livsmedelslagens tillämpningsområde. Med stöd av livsmedelslagen övervakar de kommunala myndigheterna för livsmedelstillsyn de uppgifter som ges om livsmedel i parti- och detaljhandeln. I fråga om fiskeri- och vattenbruksprodukter som säljs inom parti- och detaljhandeln övervakar de kommunala myndigheterna för livsmedelstillsyn dessutom redan nu med stöd av livsmedelslagen att de övriga krav som uppställts i lagstiftningen uppfylls. I 13 § i jord- och skogsbruksministeriets förordning om livsmedelshygienen i vissa livsmedelslokaler (28/2009) föreskrivs att fångstdatum för färsk vild fisk samt upptagningsdatum för färsk odlad fisk tydligt och skriftligen ska uppges i samband med försäljningen. De kommunala myndigheterna för livsmedelstillsyn ska övervaka att denna bestämmelse, som utfärdats med stöd av livsmedelslagen, iakttas inom detaljhandeln. Kommunernas resurser att utföra den övervakning som miljö- och hälsoskyddet och livsmedelslagen kräver är för närvarande som helhet sett otillräckliga i många kommuner. Övervakningen av informationen om fiskeri- och vattenbruksprodukter väntas ändå inte speciellt öka mängden uppgifter för de kommunala myndigheterna för livsmedelstillsyn, eftersom dessa myndigheter i vilket fall som helst övervakar fiskeri- och vattenbruksprodukter inom parti- och detaljhandeln.

Anmälningsskyldighet för företagare som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel samt registrering av verksamhetsställen

De föreslagna ändringarna väntas inte medföra nya tillsynsuppgifter för myndigheterna för livsmedelstillsyn. Att övervakningen blir effektivare kan indirekt öka tillsynsmyndigheternas arbetsmängd. I och med att det införs en anmälnings- och registreringskyldighet för företagare som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel får tillsynsmyndigheterna nya uppgifter i anslutning till mottagning av anmälningar och upprätthållande av registren.

Företagarnas anmälningskyldighet och registreringskyldighet underlättar å andra sidan tillsynsmyndigheternas verksamhet och bidrar till att rikta övervakningen på ett effektivt sätt.

Laboratorier som utför undersökningar i samband med offentlig kontroll

Livsmedelssäkerhetsverket har enligt gällande lagstiftning bedömt kompetensen hos de laboratorier för köttbesiktning som ansökt om godkännande. Bedömningen har baserat sig på ett utlåtande av ett organ som godkänts av Livsmedelssäkerhetsverket. Uppgiften att bedöma tillförlitligheten i trikinundersökningar som utförts av laboratorier som söker ackreditering före 2014 och av laboratorier som är ackrediterade ska överföras från Livsmedelssäkerhetsverket till Mätteknikcentralens ackrediteringsenhet, FINAS-ackrediteringstjänst. De nya utvärderingsobjekten förutsätter en ny arbetsinsats av FINAS. Uppgiften att godkänna laboratorier kvarstår oförändrad hos Livsmedelssäkerhetsverket.

Avgifter för kommunala myndigheters prestationer

Den föreslagna ändringen kommer inte att medföra nya uppgifter för de kommunala myndigheterna för livsmedelstillsyn. Att avgift tas ut för övervakning av alla livsmedelslokaler som exporterar livsmedel till länder utanför Europeiska unionen, till den del exporten, enligt de krav som köparlandet ställer, förutsätter en mera omfattande övervakning än normalt, beräknas öka de inkomster som kommunen får på grund av livsmedelstillsynen.

Registeransvarig för registret över primärproduktionsställen

Livsmedelssäkerhetsverket är högsta myndighet med ansvar för verkställigheten av den övervakning som anges i livsmedelslagen. Till verkets uppgifter hör också att styra och utveckla övervakningen samt att utveckla de datasystem och register som behövs för en

effektiv övervakning. Ett system för insamling av uppgifter av kommunerna (projektet KUTI, Kuntien elintarvikevalvonnan tiedonkeruun kehittäminen) har utvecklats för de övervakningsuppgifter som avses i livsmedelslagen. Som ett led i detta projekt kommer man också i samarbete med jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral att utveckla registret över primärproduktionsställen.

4.3 Miljökonsekvenser

Syftet med en gemensam reglering av fiskeripolitiken är att bevara vattendragens mångfald och att utnyttja fiskbestånden på ett hållbart sätt. Genom att man övervakar att lagstiftningen iaktas kan dessa mål uppnås.

Köttbesiktningundersökningar ger upphov till laboratorieavfall i form av skadliga kemikalier och vävnadsavfall. Det skulle gynna miljön om detta avfall kunde hanteras och förstöras i större laboratorieenheter.

I övriga avseenden väntas de föreslagna ändringarna inte ha några miljökonsekvenser.

4.4 Samhälleliga konsekvenser

Övervakning av konsumentinformationen om fiskeri- och vattenbruksprodukter

De krav som gäller möjligheten att spåra livsmedel har uppställts särskilt för att problemsituationer ska kunna hanteras och vissa bestämda produkter ska kunna återkallas, om det finns behov. Spårbarhetskrav har uppställts också för att konsumenterna och tillsynsmyndigheterna ska kunna få exakt information. Konsumenterna är ytterst intresserade inte minst av oförädlade livsmedels ursprung och framställningssätt. En livsmedelsföretagare svarar för att de uppgifter som lagstiftningen förutsätter är korrekta samt för att uppgifterna lämnas på föreskrivet sätt. Tillsynsmyndigheterna har till uppgift att övervaka att företagarens förpliktelse att utföra egenkontroll uppfylls. En ändamålsenligt ordnad myndighetstillsyn är en förutsättning för att man ska kunna säkerställa konsumenternas förtroende.

Anmälningsskyldighet för företagare som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel samt registrering av verksamhetsställen

Under de olika skedena av produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan kommer livsmedlen i beröring med olika material och produkter. Produkter som inte uppfyller kraven kan vara en betydande källa till kemisk kontamination.

Tillverkningen av produkter som kommer i beröring med livsmedel är synnerligen omfattande i Finland. I synnerhet produktionen av papper och kartong som lämpar sig för livsmedel är en betydande industri i vårt land. En avsevärd mängd produkter exporteras från Finland till övriga medlemsstater i Europeiska unionen samt till länder utanför Europeiska unionen.

Genom att de företagare som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel åläggs en anmälningsskyldighet och verksamhetsställena registreras blir det lättare att rikta övervakningen på ett effektivt sätt till de företagare och verksamhetsställen som har en central betydelse med tanke på produktsäkerheten och de krav produkterna ska uppfylla. Detta kan anses inverka positivt på livsmedelssäkerheten och sektorns rykte.

Laboratorier som utför undersökningar i samband med offentlig kontroll

I Finland påträffas trikinparasiter allmänt hos mindre frilevande rovdjur och även sporadiskt hos andra däggdjur. Dessa parasiter är betydligt vanligare i Finland än i Västeuropa. Smitta kan överföras från frilevande djur också till tamsvin och t.ex. till vildsvin i farmuppfödning. Trikin smitta är farlig för människan.

I kontrollförordningen gällande livsmedel av animaliskt ursprung föreskrivs att slaktkroppar från djurarter som är mottagliga för trikinos ska genomgå en undersökning avseende förekomst av trikiner. Den officiella veterinären ska försäkra sig om att erforderliga undersökningar utförs. I Finland ingår trikinundersökning som obligatorisk undersökning i köttbesiktning av alla svin, vildsvin, hästar,

björnar eller eventuella andra värdar för parasiter. I syfte att trygga livsmedelssäkerheten är det viktigt att trikinundersökningarna görs i lämpliga laboratorier. För att säkra kompetensen måste ett laboratorium i enlighet med kraven i gemenskapslagstiftningen vidta åtgärder för att uppnå ackreditering före utgången av 2013.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet.

Utlåtande om propositionen begärdes den 23 mars 2009 av följande instanser: arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, miljöministeriet, justitieministeriet, jord- och skogsbruksministeriets avdelningar och enheter, Livsmedelssäkerhetsverket Evira, Institutet för hälsa och välfärd, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira, vilt- och fiskeriforskningsinstitutet, Tullstyrelsen / tulllaboratoriet, länsstyrelserna, Arbets- och näringscentralerna, Finlands Kommunförbund, Helsingfors stads miljöcentral / Enheten för miljöhälsa, Tammerfors stad / Livsmedelstillsynen, Mätteknikcentralen/FINAS, Finlands Konsumentförbund rf, Kuluttajat-Konsumenterna ry, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf, Livsmedelsindustriförbundet rf, Finlands dagligvaruhandel rf, Skogsindustrin rf, Plastindustrin rf, Finska Förpackningsföreningen

rf, Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL - Finlands Yrkesfiskarförbund FYFF r.y., Finlands Fiskodlarförbund rf, Suomen Kalakauppiasliitto - Finlands Fiskhandlarförbund ry, Kalatalouden Keskusliitto ry, Suomen Lihantalostajat ry, Lihateollisuuden tutkimuskeskus LTK, Jägarnas centralorganisation, Torija markkinakaupan Keskusjärjestö, Turism- och Restaurangförbundet rf, Förening för Teknisk Handel och Tjänster rf, mindre anläggningar inom köttbranschen (43 st), Helsingfors universitet, agrikulturförstvetenskapliga fakulteten, Helsingfors universitet, veterinärmedicinska fakulteten, Finlands Veterinärförbund rf, Veterinärhygienikernas förening r.f., Finlands Besiktningsveterinärförening rf, Luonnontieteiden akateemisten liitto - Akademiska naturvetarförbundet LAL ry, Kunnallinen ympäristö- ja terveydenhoitoyhdistys ry, Ympäristö- ja terveysalan tekniset ry, Finlands Livsmedelsarbetareförbund FLF rf, Servicefacket PAM rf, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf. Utlåtande om förslaget till ändring av 83 §, som gäller ansvaret för registret över primärproduktionsställen, har dessutom begärts av jordbruksavdelningen vid jord- och skogsbruksministeriet, jord- och skogsbruksministeriets informations-tjänstcentral, Livsmedelssäkerhetsverket Evira samt Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry. Utlåtande skulle avges senast den 6 oktober 2009. Synpunkterna i utlåtandena har beaktats i mån av möjlighet vid den fortsatta beredningen.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lag om ändring av livsmedelslagen

3 §. Europeiska gemenskapens lagstiftning. Det föreslås att ett nytt 4 mom. tas in i 3 § i livsmedelslagen. Det ska innehålla bestämmelser om behöriga tillsynsmyndigheter i fråga om spårbarhetsförordningen. Enligt förslaget ska dessa tillsynsmyndigheter vara Livsmedelssäkerhetsverket, regionförvaltningsverken och de kommunala myndigheterna för livsmedelstillsyn på det sätt som i livsmedelslagen föreskrivs om behörighetsfördelningen mellan dessa.

21 a §. Anmälan om utsläppande på marknaden av produkter som kommer i beröring med livsmedel. Det föreslås att en ny 21 a § tas in i livsmedelslagen. I den ska föreskrivas om en skyldighet för företagare som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel att anmäla verksamhetsstället och den verksamhet som bedrivs där till myndigheten för livsmedelstillsyn i den kommun där verksamhetsstället finns. Företagare som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel är enligt förslaget tillverkare av material och produkter som används vid tillverkningen av produkter som kommer i beröring med livsmedel, såsom tryckfärger, lack och lim, tillverkare av de egentliga produkter som kommer i beröring med livsmedel samt företagare i Finland som bedriver partihandel med produkter som kommer i beröring med livsmedel. Anmälningsskyldigheten ska också gälla företagare som från den inre marknaden och från länder utanför Europeiska unionen för in nämnda material och produkter till Finland. Anmälningsskyldigheten ska inte gälla livsmedelsföretagare som tillverkar livsmedelsförpackningar t.ex. genom att vidareförädla flaskor av plastfilm el-

ler lådor av kartong. Alla material och produkter som uppräknas i bilagan till förordning om kontaktmaterial ska omfattas av anmälningsskyldigheten. Den kommunala myndigheten för livsmedelstillsyn ska underrätta företagaren om att myndigheten har fått uppgifterna. Närmare bestämmelser om anmälan ska utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

37 §. Nationella referenslaboratorier och godkända laboratorier. Det föreslås att 37 § 2 mom. i livsmedelslagen ändras så, att begreppet laboratorium för köttbesiktning stryks. Godkända laboratorier ska enligt förslaget vara godkända laboratorier för undersökning av myndighetsprov och godkända laboratorier för egenkontroll. Laboratorier som utför trikinundersökningar i samband med offentlig kontroll och som utnyttjar övergångstiden ska godkännas som laboratorier för undersökning av myndighetsprov. För dem ska trikinundersökningar höra till befattningsbeskrivningen.

38 §. Villkor för godkännande av laboratorium. Det föreslås att 38 § i livsmedelslagen ändras så, att hänvisningarna till laboratorier för köttbesiktning stryks. I 1 mom. stryks bestämmelsen om utbildning för den person som ansvarar för undersökningarna i laboratoriet. Bestämmelsen har inte tillämpats på laboratorier för köttbesiktning. Dessutom ska det nuvarande 3 mom. om utvärdering av ett laboratorium för köttbesiktning strykas.

Enligt 2 mom. ska laboratorier som godkänts för undersökning av myndighetsprov förutom kraven i 1 mom. också uppfylla de krav som ställs i artikel 12.2 i kontrollförordningen. Enligt den aktuella bestämmelsen kan endast ackrediterade laboratorier godkännas som laboratorier för undersökning av myndighetsprov. Det krav som anges i artikel 12 i kontrollförordningen innefattar dock den möjlighet som uttrycks i den nya övergångs-

förordningen, enligt vilken trikinundersökningar i samband med offentlig kontroll får utföras i icke-ackrediterade laboratorier fram till den 31 december 2013. En förutsättning för att övergångstiden ska kunna utnyttjas är att laboratoriet visar att det har påbörjat ackrediteringsåtgärderna och iakttar de förfaranden som hänför sig till ackrediteringen. Dessutom ska laboratoriet ge garantier för att kvalitetssäkringen i fråga om trikinundersökningar har införts.

Kraven i 3 mom. om villkoren för att godkännas som laboratorium för egenkontroll motsvarar kraven i gällande lagstiftning.

Enligt 4 mom. kan livsmedelssäkerhetsmyndigheten godkänna laboratoriet för en viss tid, om laboratoriet inte uppfyller de krav som ställs i 38 § men de aktuella bristerna inte äventyrar undersökningarnas tillförlitlighet. Till de föreskrivna kraven hör kraven i artikel 12.2 i kontrollförordningen inklusive den möjlighet som anges i den nya övergångsförordningen, enligt vilken trikinundersökningar i samband med offentlig kontroll får utföras i icke-ackrediterade laboratorier fram till den 31 december 2013 på de villkor som anges i den nya övergångsförordningen.

I 5 mom. föreskrivs om möjligheten att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om de standarder som beskriver godkända laboratorier och kompetensen hos de organ som utvärderar laboratorierna, om de krav som ställs på laboratoriernas kvalitetssystem samt om behörighetskraven i fråga om laboratoriernas personal. Detta motsvarar bemyndigandet i gällande lagstiftning. Dessutom ska närmare bestämmelser om de villkor för godkännande av laboratorier som förutsätts i gemenskapslagstiftningen kunna utfärdas genom förordning av statsrådet. Sådana villkor ingår i den nya övergångsförordningen, som tillåter trikinundersökningar i samband med offentlig kontroll i laboratorier som inte är ackrediterade. Till sådana villkor hör särskilt procedurer genom vilka ett laboratorium som ansöker om godkännande genom utnyttjande av övergångstiden visar att laboratoriets undersökningar är tillförlitliga samt att ackrediteringen framskrider. Närmare bestämmelser också om utbildningskraven för laboratoriernas personal

ska kunna utfärdas genom förordning av statsrådet. Det föreslås att kravet i 1 mom., som gäller utbildning för den person som ansvarar för undersökningarna i laboratoriet, stryks.

39 §. Undersökning av prov. Det föreslås att 39 § i livsmedelslagen ändras så, att bestämmelsen i 1 mom. om undersökning av prov i anslutning till köttbesiktning i ett för köttbesiktning godkänt laboratorium stryks. Dessutom ska paragrafens 3 mom., där det finns ett bemyndigande om att genom förordning utfärda närmare bestämmelser om köttbesiktningssprov och undersökningen av dessa, strykas. Grunden för bemyndigandet var i tiden ett behov att reglera undersökningen av prov till den del bestämmelser om detta inte ingick i gemenskapslagstiftningen. Det fanns uttryckligen ett behov att ange vilka undersökningar som får utföras i laboratorier som inte är ackrediterade. Saken regleras nu i gemenskapslagstiftningen och det finns inte längre något behov av nationell reglering.

71 §. Avgifter för kommunala myndigheters prestationer. Det föreslås att 71 § 1 mom. 3 punkten i livsmedelslagen ändras så, att kommunen, enligt en taxa som kommunen har godkänt, av livsmedelsföretagaren ska ta ut avgift för övervakning av livsmedelslokaler som exporterar livsmedel till länder utanför Europeiska unionen till den del exporten, enligt de krav som köparlandet ställer, förutsätter en mera omfattande övervakning än normalt. Avgift ska inte längre kunna tas ut enbart för livsmedel av animaliskt ursprung, utan också för livsmedel av vegetabiliskt ursprung.

83 §. Register. Det föreslås att 83 § 1 mom. i livsmedelslagen ändras så, att Livsmedelssäkerhetsverket med tanke på styrningen och utvecklandet av tillsynen samt den tillsyn som verket utövar åläggs att föra ett riksomfattande register över alla verksamhetsställen som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel. Den kommunala myndigheten för livsmedelstillsyn ska vara skyldig att föra register över de verksamhetsställen under kommunens tillsyn som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel. Livsmedelssäkerhetsverket ska vara registeransvarig

för registret över primärproduktionsställen. Till 1 mom. ska också tas in en hänvisning till 5 § i lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem, där det föreskrivs om ansvaret vid registerföringen.

1.2 Lag om ändring av 3 § i lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik

3 §. Övervakning. Det föreslås att ett nytt 2 mom. tas in i 3 §. Det ska innehålla bestämmelser om behöriga tillsynsmyndigheter i fråga om spårbarhetsförordningen. Livsmedelssäkerhetsverket, regionförvaltningsverken samt de kommunala myndigheterna för livsmedelstillsyn ska vara behöriga myndigheter vid övervakningen av konsumentinformationen om fiskeri- och vattenbruksprodukter. Bestämmelser om fördelningen av tillsynsmyndigheternas behörighet ska ingå i livsmedelslagen.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft våren 2010.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

De föreslagna lagarna motsvarar den författningsnivå som förutsätts i grundlagen och den innehåller inte några sådana begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna som skulle vara problematiska i förhållande till grundlagen. Statsrådet samt jord- och skogsbruksministeriet kan utfärda förordningar i frågor som i lagen definieras exakt och avgränsas nog. På ovan anförda grunder anses att de lagförslag som ingår i propositionen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av livsmedelslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i livsmedelslagen av den 13 januari 2006 (23/2006) 37 § 2 mom., 38 och 39 §, 71 § 1 mom. 3 punkten och 83 § 1 mom., samt
fogas till 3 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1137/2008, ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., samt till lagen en ny 21 a § som följer:

3 §

Europeiska gemenskapens lagstiftning

Behöriga myndigheter för att övervaka att kommissionens förordning (EG) nr 2065/2001 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 104/2000 beträffande konsumentinformation inom sektorn för fiskeri- och vattenbruksprodukter iakttas är Livsmedelssäkerhetsverket, regionförvaltningsverken och de kommunala myndigheterna för livsmedelstillsyn på det sätt som i denna lag föreskrivs om behörighetsfördelningen mellan dessa.

21 a §

Anmälan om utsläppande på marknaden av produkter som kommer i beröring med livsmedel

Företagare som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel ska anmäla sitt verksamhetsställe och den verksamhet som bedrivs där till myndigheten för livsmedelstillsyn i den kommun där

verksamhetsstället finns. Den kommunala myndigheten för livsmedelstillsyn ska underätta företagaren om att myndigheten har fått uppgifterna.

Närmare bestämmelser om hur den anmälan som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

37 §

Nationella referenslaboratorier och godkända laboratorier

Som godkända laboratorier räknas godkända laboratorier för undersökning av myndighetsprov och godkända laboratorier för egenkontroll. Ett godkänt laboratorium kan också ha en mobil verksamhetsenhet.

38 §

Villkor för godkännande av laboratorium

Ett laboratorium som godkänns ska ha ett skriftligt kvalitetssystem och teknisk kompetens och förmå ta fram tillförlitliga resultat.

Laboratoriets personal ska ha den utbildning och behörighet som uppgiften förutsätter.

Laboratorier som godkänts för undersökning av myndighetsprov ska dessutom uppfylla de krav som ställs i artikel 12.2 i kontrollförelagningen.

Ett villkor för att ett laboratorium för egenkontroll ska godkännas är att ett organ som uppfyller de internationella krav som ställs i fråga om förfarandet för godkännande av laboratoriers kompetens har bedömt att laboratoriet, utöver de krav som ställs i 1 mom. också uppfyller kraven i de internationella standarder som gäller laboratoriers kompetens. Laboratoriets kompetens ska utvärderas med minst tre års mellanrum.

Om laboratoriet inte uppfyller de krav som ställs i denna paragraf men de aktuella bristerna inte äventyrar undersökningarnas tillförlitlighet, kan Livsmedelssäkerhetsverket godkänna laboratoriet för en viss tid. Laboratoriet ska inom utsatt tid avhjälpa bristerna och ansöka om slutligt godkännande.

Närmare bestämmelser om de standarder som beskriver godkända laboratorier och kompetensen hos de organ som utvärderar laboratorier, om de krav som ställs på laboratoriernas kvalitetssystem, om de villkor för godkännande av laboratorier som genomförandet av gemenskapslagstiftningen förutsätter samt om utbildnings- och behörighetskraven i fråga om laboratoriernas personal utfärdas genom förordning av statsrådet.

39 §

Undersökning av prov

De prov som tillsynsmyndigheten tagit eller låtit ta för den myndighetstillsyn som avses i denna lag (myndighetsprov) ska undersökas i ett godkänt laboratorium för undersökning av myndighetsprov eller i ett nationellt referenslaboratorium.

De prov som enligt livsmedelsbestämmelserna förutsätts bli undersökta och de prov inom ramen för egenkontrollen som angetts i samband med att planen för egenkontroll godkändes ska undersökas i ett godkänt laboratorium för egenkontroll, i ett godkänt laboratorium för undersökning av myndighets-

prov eller i ett nationellt referenslaboratorium.

71 §

Avgifter för kommunala myndigheters prestationer

Enligt en taxa som kommunen har godkänt skall kommunen av livsmedelsföretagaren ta ut avgift för

3) övervakning av livsmedelslokaler som exporterar livsmedel till länder utanför Europeiska unionen till den del exporten, enligt de krav som köparlandet ställer, förutsätter en mera omfattande övervakning än normalt,

83 §

Register

Livsmedelssäkerhetsverket för med tanke på styrningen och utvecklandet av tillsynen samt den tillsyn som verket utövar ett riksomfattande register över alla livsmedelslokaler, verksamhetsställen som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel, första ankomstplatser, livsmedelsföretagare med ansvar för import och vidareförmedling samt godkända laboratorier. Livsmedelssäkerhetsverket ger ett godkännandenummer till de livsmedelslokaler som hanterar livsmedel av animaliskt ursprung innan dessa går till detaljhandeln. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården för register över alkoholbutiker och platser för tillverkning och lagring av alkoholdrycker. Regionförvaltningsverket och den kommunala tillsynsmyndigheten för ett register över de livsmedelslokaler som de övervakar. Den kommunala tillsynsmyndigheten upprätthåller ett register över de verksamhetsställen under myndighetens tillsyn som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel. Livsmedelssäkerhetsverket för i enlighet med lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008) register över primärproduktionsställena. Bestämmelser om ansvaret vid registerföringen finns i 5 § i la-

2.

Lag**om ändring av 3 § i lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 3 § i lagen av den 8 december 1994 om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik (1139/1994), sådan paragrafen lyder i lag 434/2001, ett nytt 2 mom. som följer:

3 §

Övervakning

Behöriga myndigheter för att övervaka att kommissionens förordning (EG) nr 2065/2001 om fastställande av tillämpnings-

föreskrifter för rådets förordning (EG) nr 104/2000 beträffande konsumentinformation inom sektorn för fiskeri- och vattenbruksprodukter iakttas är Livsmedelssäkerhetsverket, regionförvaltningsverken samt de kommunala myndigheterna för livsmedelstillsyn.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 29 december 2009

Republikens President

TARJA HALONEN

Jord- och skogsbruksminister *Sirkka-Liisa Anttila*

1.**Lag****om ändring av livsmedelslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i livsmedelslagen av den 13 januari 2006 (23/2006) 37 § 2 mom., 38 och 39 §, 71 § 1 mom. 3 punkten och 83 § 1 mom., samt
fogas till 3 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1137/2008, ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., samt till lagen en ny 21 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Övervakning

(nuvarande 4 mom. blir 5 mom.)

Behöriga myndigheter för att övervaka att kommissionens förordning (EG) nr 2065/2001 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 104/2000 beträffande konsumentinformation inom sektorn för fiskeri- och vattenbruksprodukter iaktas är Livsmedelssäkerhetsverket, regionförvaltningsverken samt de kommunala myndigheterna för livsmedelstillsyn.

21 a §

Anmälan om utsläppande på marknaden av produkter som kommer i beröring med livsmedel

Företagare som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel ska anmäla sitt verksamhetsställe och den verksamhet som bedrivs där till myndigheten för livsmedelstillsyn i den kommun där verksamhetsstället finns. Den kommunala myndigheten för livsmedelstillsyn ska underätta företagaren om att myndigheten har fått uppgifterna.

Närmare bestämmelser om hur den anmä-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

lan som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

37 §

37 §

Nationella referenslaboratorier och godkända laboratorier

Nationella referenslaboratorier och godkända laboratorier

Som godkända laboratorier räknas godkända laboratorier för undersökning av myndighetsprov, *godkända laboratorier för köttbesiktning* och godkända laboratorier för egenkontroll. Ett godkänt laboratorium kan också ha en mobil verksamhetsenhet.

Som godkända laboratorier räknas godkända laboratorier för undersökning av myndighetsprov och godkända laboratorier för egenkontroll. Ett godkänt laboratorium kan också ha en mobil verksamhetsenhet.

38 §

38 §

Villkor för godkännande av laboratorium

Villkor för godkännande av laboratorium

Ett laboratorium som godkänns ska ha ett skriftligt kvalitetssystem och teknisk kompetens och förmå ta fram tillförlitliga resultat. Laboratoriets personal ska ha den utbildning och behörighet som uppgiften förutsätter. *Med undantag av godkända laboratorier för köttbesiktning skall den person som ansvarar för undersökningarna ha för uppgiften lämplig högskoleexamen eller motsvarande behörighet.*

Ett laboratorium som godkänns ska ha ett skriftligt kvalitetssystem och teknisk kompetens och förmå ta fram tillförlitliga resultat. Laboratoriets personal ska ha den utbildning och behörighet som uppgiften förutsätter.

Laboratorier som godkänts för undersökning av myndighetsprov ska dessutom uppfylla de krav som ställs i artikel 12.2 i kontrollförordningen.

Laboratorier som godkänts för undersökning av myndighetsprov ska dessutom uppfylla de krav som ställs i artikel 12.2 i kontrollförordningen.

Ett villkor för att ett laboratorium för köttbesiktning skall godkännas är att ett av Livsmedelsverket godkänt organ i en bedömning har konstaterat att laboratoriet uppfyller de krav som ställs i 1 mom. Det godkända organet skall ha tillräcklig sakkunskap och ett skriftligt kvalitetssystem för utvärderingsförfaranden och organet skall arbeta opartisk och konfidentiellt. Laboratoriets kompetens skall utvärderas med minst tre års mellanrum.

(3 mom. upphävs)

Ett villkor för att ett laboratorium för egen-

Ett villkor för att ett laboratorium för egen-

kontroll ska godkännas är att ett organ som uppfyller de internationella krav som ställs i fråga om förfarandet för godkännande av laboratoriers kompetens har bedömt att laboratoriet, utöver de krav som ställs i 1 mom. också uppfyller kraven i de internationella standarder som gäller laboratoriers kompetens. Laboratoriets kompetens ska utvärderas med minst tre års mellanrum.

Om laboratoriet inte uppfyller de krav som ställs i denna paragraf men de aktuella bristerna inte äventyrar undersökningarnas tillförlitlighet, kan Livsmedelssäkerhetsverket godkänna laboratoriet för en viss tid. Laboratoriet ska inom utsatt tid avhjälpa bristerna och ansöka om slutligt godkännande.

Närmare bestämmelser om de standarder som beskriver godkända laboratorier och kompetensen hos de organ som utvärderar laboratorierna, om de krav som ställs på laboratoriernas kvalitetssystem samt om behörighetskraven i fråga om laboratoriernas personal utfärdas genom förordning av statsrådet.

39 §

Undersökning av prov

De prov som tillsynsmyndigheten tagit eller låtit ta för den myndighetstillsyn som avses i denna lag (*myndighetsprov*) ska undersökas i ett godkänt laboratorium för undersökning av myndighetsprov eller i ett nationellt referenslaboratorium. *Prov i anslutning till köttbesiktning kan dessutom undersökas i ett köttbesiktning godkänt laboratorium.*

De prov som enligt livsmedelsbestämmelserna förutsätts bli undersökta och de prov inom ramen för egenkontrollen som angetts i samband med att planen för egenkontroll godkändes ska undersökas i ett godkänt laboratorium för egenkontroll, i ett godkänt laboratorium för undersökning av myndighetsprov eller i ett nationellt referenslaboratorium.

kontroll ska godkännas är att ett organ som uppfyller de internationella krav som ställs i fråga om förfarandet för godkännande av laboratoriers kompetens har bedömt att laboratoriet, utöver de krav som ställs i 1 mom. också uppfyller kraven i de internationella standarder som gäller laboratoriers kompetens. Laboratoriets kompetens ska utvärderas med minst tre års mellanrum.

Om laboratoriet inte uppfyller de krav som ställs i denna paragraf men de aktuella bristerna inte äventyrar undersökningarnas tillförlitlighet, kan Livsmedelssäkerhetsverket godkänna laboratoriet för en viss tid. Laboratoriet ska inom utsatt tid avhjälpa bristerna och ansöka om slutligt godkännande.

Närmare bestämmelser om de standarder som beskriver godkända laboratorier och kompetensen hos de organ som utvärderar laboratorierna, om de krav som ställs på laboratoriernas kvalitetssystem, *om de villkor för godkännande av laboratorier som genomförandet av gemenskapslagstiftningen förutsätter samt om utbildnings- och behörighetskraven i fråga om laboratoriernas personal* utfärdas genom förordning av statsrådet.

39 §

Undersökning av prov

De prov som tillsynsmyndigheten tagit eller låtit ta för den myndighetstillsyn som avses i denna lag (*myndighetsprov*) ska undersökas i ett godkänt laboratorium för undersökning av myndighetsprov eller i ett nationellt referenslaboratorium.

De prov som enligt livsmedelsbestämmelserna förutsätts bli undersökta och de prov inom ramen för egenkontrollen som angetts i samband med att planen för egenkontroll godkändes ska undersökas i ett godkänt laboratorium för egenkontroll, i ett godkänt laboratorium för undersökning av myndighetsprov eller i ett nationellt referenslaboratorium.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Närmare bestämmelser om köttbesiktningsprov och undersökningen av dessa utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

(3 mom. upphävs)

71 §

71 §

Avgifter för kommunala myndigheters prestationer

Avgifter för kommunala myndigheters prestationer

Enligt en taxa som kommunen har godkänt skall kommunen av livsmedelsföretagaren ta ut avgift för

Enligt en taxa som kommunen har godkänt skall kommunen av livsmedelsföretagaren ta ut avgift för

3) övervakning av livsmedelslokaler som exporterar livsmedel av animaliskt ursprung till länder utanför Europeiska unionen till den del exporten, enligt de krav som köparlandet ställer, förutsätter en mera omfattande övervakning än normalt,

3) övervakning av livsmedelslokaler som exporterar livsmedel till länder utanför Europeiska unionen till den del exporten, enligt de krav som köparlandet ställer, förutsätter en mera omfattande övervakning än normalt,

83 §

83 §

Register

Register

Livsmedelssäkerhetsverket för med tanke på styrningen och utvecklandet av tillsynen samt den tillsyn som verket utövar ett riksomfattande register över alla livsmedelslokaler, verksamhetsställen som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel, första ankomstplatser, livsmedelsföretagare med ansvar för import och vidareförmedling samt godkända laboratorier. Livsmedelssäkerhetsverket ger ett godkännandenummer till de livsmedelslokaler som hanterar livsmedel av animaliskt ursprung innan dessa går till detaljhandeln. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården för register över alkoholbutiker och platser för tillverkning och lagring av alkoholdrycker. Regionförvaltningsverket och den kommunala tillsynsmyndigheten för ett register över de livsmedelslokaler som de övervakar. Den kommunala tillsynsmyndigheten upprätthåller ett register över de verksamhetsställen under myndighetens tillsyn som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel. Jord- och skogsbruk-

Livsmedelssäkerhetsverket för med tanke på styrningen och utvecklandet av tillsynen samt den tillsyn som verket utövar ett riksomfattande register över alla livsmedelslokaler, verksamhetsställen som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel, första ankomstplatser, livsmedelsföretagare med ansvar för import och vidareförmedling samt godkända laboratorier. Livsmedelssäkerhetsverket ger ett godkännandenummer till de livsmedelslokaler som hanterar livsmedel av animaliskt ursprung innan dessa går till detaljhandeln. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården för register över alkoholbutiker och platser för tillverkning och lagring av alkoholdrycker. Regionförvaltningsverket och den kommunala tillsynsmyndigheten för ett register över de livsmedelslokaler som de övervakar. Den kommunala tillsynsmyndigheten upprätthåller ett register över de verksamhetsställen under myndighetens tillsyn som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel. *Livsme-*

ministeriet informationstjänstcentral för i enlighet med lagen om landsbygdsnäringsregistret (1515/1994) register över primärproduktionsställena. Kommunerna använder och uppdaterar registret över primärproduktionsställena i den omfattning de uppgifter som anges i denna lag förutsätter detta. Jord- och skogsbruksministeriet för i enlighet med lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik register över fiskefartyg och vattenbruksanläggningar.

delssäkerhetsverket för i enlighet med lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008) register över primärproduktionsställena. *Bestämmelser om ansvaret vid registerföringen finns i 5 § i lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem.* Kommunerna använder och uppdaterar registret över primärproduktionsställena i den omfattning de uppgifter som anges i denna lag förutsätter detta. Jord- och skogsbruksministeriet för i enlighet med lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik register över fiskefartyg och vattenbruksanläggningar.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Företagare som på marknaden släpper ut produkter som kommer i beröring med livsmedel ska inom ett år efter det att lagen träder i kraft göra en anmälan enligt denna lag om verksamhetsstället och den verksamhet som bedrivs där till myndigheten för livsmedelstillsyn i den kommun där verksamhetsstället finns.

Ett laboratorium för köttbesiktning som har godkänts före denna lags ikraftträdande betraktas i fråga om trikinundersökningar utan särskilt godkännande som ett med stöd av denna lag godkänt laboratorium för undersökning av myndighetsprov till utgången av 2013. Om en ansökan om godkännande av ett laboratorium för köttbesiktning är anhängig vid Livsmedelssäkerhetsverket när denna lag träder i kraft, betraktas ansökan som en sådan ansökan om godkännande av laboratorium för undersökning av myndighetsprov som avses i denna lag.

2.

Lag**om ändring av 3 § i lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 3 § i lagen av den 8 december 1994 om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik (1139/1994), sådan paragrafen lyder i lag 434/2001, ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Övervakning

Behöriga myndigheter för att övervaka att kommissionens förordning (EG) nr 2065/2001 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 104/2000 beträffande konsumentinformation inom sektorn för fiskeri- och vattenbruksprodukter iaktas är Livsmedelssäkerhetsverket, regionförvaltningsverken samt de kommunala myndigheterna för livsmedelstillsyn.

Denna lag träder i kraft den 20 .